

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора, Овчаренко Наталії Анатоліївни

про дисертацію **Тань Сяо**

«Формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери)»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дослідження. Перетворення, які відбулись у духовній сфері сучасного суспільства, передбачають орієнтацію професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва на творчо розвинених компетентних фахівців, здатних цілеспрямовано реалізувати свої можливості в музичній діяльності. Провідну роль у формуванні естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва відіграє мистецтво, зокрема музика, що виступає носієм високих духовних цінностей, засобом творчого розвитку дитини і сприяє розвитку емоційно-почуттєвої сфери, духовному збагаченню особистості.

Нині чимале значення у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва можуть стати знання не лише в галузі класичного музичного мистецтва, але й у галузі китайського класичного оперного мистецтва. Зазначимо, що саме музичне мистецтво, зокрема народна опера, сприяє розвитку особистості, впливає на творення її внутрішнього світу, сприймання нею виразності слова й краси голосу, словесного та музичного сенсу, усвідомлення причетності до співацької традиції китайського народу

Отже, є очевидним, що актуальність представленого дослідження знаходиться в контексті реалізації суспільних, науково-теоретичних і практичних потреб вивчення, конструктивного аналізу й творчого використання теоретичних положень формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери.

Розв'язання проблемних питань, основними з яких визнаємо окреслені автором суперечності між: суспільною значущістю забезпечення якісної вищої музично-педагогічної освіти в Україні на засадах культурологічного підходу й

реальним її станом; посиленням інтересу до конструктивного досвіду з формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери та відсутністю цілісного наукового дослідження у цьому напрямі; доцільністю використання передових ідей китайських науковців про організацію процесу формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери та недостатньою обізнаністю цих ідей українських дослідників; потребою у творчому застосуванні в українській вищій школі перспективного досвіду закладів вищої освіти КНР із формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери та відсутністю відповідного організаційно-методичного забезпечення із цього питання; потребою у творчому застосуванні прогресивних ідей китайського досвіду формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери та їх недостатньою дослідженістю.

Тож вибір теми дослідження є слушним і зумовлений об'єктивними потребами дослідження проблеми формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертація Тань Сяо має чітку структуру, складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел до кожного розділу (286 найменувань, із них – 192 іноземними мовами).

Мета дослідження – на основі цілісного ретроспективного аналізу систематизувати теоретичні ідеї й узагальнити досвід формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери для творчого використання прогресивних здобутків у сучасних умовах реформування української вищої музичної освіти. Авторкою поставлено низку дослідницьких завдань, спрямованих на досягнення поставленої мети, визначено об'єкт і предмет дослідження.

Достовірність результатів дослідження забезпечена опорою на наукову методологію, вихідні теоретичні положення і понятійно-термінологічний

апарат, багаторічним вивченням проблеми, використанням комплексу взаємопов'язаних методів дослідження, адекватних його об'єкту, предметові та завданням, узагальненням досвіду формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери та визначення перспективного напрямку формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери в закладах вищої освіти України.

Щодо наукової новизни дослідження, то дисертанткою *здійснено* цілісне дослідження проблеми формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери; *визначено* тенденції формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери; з'ясовано зміст та структуру (мотиваційно-ціннісний (мета – спрямованість на музично-естетичне виховання); змістовно-цільовий (систематизація знань, умінь і навичок, що відповідають меті вокально-педагогічної діяльності); операційний (сукупність знань і умінь здобувачів освіти щодо розвитку основ вокальної майстерності учнів і формуванню пізнавально-ціннісного, емоційно-художнього відношення до музичного мистецтва); результативно-рефлексійний (адекватна оцінка себе як вчителя музичного мистецтва і результатів вокально-педагогічної діяльності) компоненти) компоненти формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери; *узагальнено* зміст (освітня програма підготовки містить цикли загальних і спеціальних дисциплін навчального плану (обов'язкових, вибіркових, факультативних; *обґрунтовано* напрями імплементації досвіду формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери з метою вдосконалення підготовки зазначених фахівців у закладах вищої освіти України.

Подальшого розвитку набули наукові положення про зміст, форми та методи формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери. До наукового обігу

введено невідомі та маловідомі джерела китайською (42) мовою, окремі факти й положення, пов'язані з розв'язанням досліджуваної проблеми.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом.

Здобувач на достатньому науковому рівні обґрунтувала вибір теми, її актуальність, визначила мету, завдання, об'єкт, предмет, концепцію, методологічні й теоретичні основи, аргументувала використання обраних методів дослідження. У вступі обґрунтовано вибір теми та її актуальність, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, представлено методи наукового дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне й практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію отриманих результатів.

Перший розділ «**Теоретичні основи формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери**» присвячено стану вивчення досліджуваної проблематики; визначено основні напрями її розроблення у світовому й вітчизняному науковому дискурсі; проаналізовано джерельну базу дослідження; визначено структуру та зміст естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР; дано характеристику китайській народній опері як педагогічному засобу формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР.

У другому розділі «**Досвід формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери**» авторкою проаналізовано зміст, форми, методи та засоби формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР; розкрито можливості використання прогресивного китайського позитивного досвіду у процесі формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти України.

На нашу думку, висновки до розділів і загальні висновки є чіткі та логічно аргументовані, містять коректні узагальнення. Їх зміст переконує у тому, що дисертантка досягла сформульованої мети дослідження і виконала поставлені завдання..

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових

виданнях. Основний зміст і результати дослідження подано у достатній кількості наукових і навчальних публікацій (в 17 наукових працях, із них: 5 статей опубліковано в провідних наукових фахових виданнях України, 4 – у міжнародних періодичних виданнях, 8 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових конференцій), що відповідає чинним вимогам щодо опублікування результатів дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна праця відповідає спеціальності за якою вона подана до захисту. Структурна композиція дисертації та її зміст повністю відображають основні положення дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Загалом позитивно оцінюючи наукове і практичне значення здобутих дисертанткою результатів, слід назвати деякі **дискусійні положення**, а також висловити окремі побажання:

1. Зміст першого розділу дисертації суттєво збагатило б наведення авторських позицій українських науковців щодо формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР.

2. У підрозділі 1.1. дисертації автором виокремлено основні шляхи, за якими здійснюється процес формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери, виявлено основні недоліки в реалізації цього процесу, розкрито точки зору різних китайських учених щодо здійснення цього процесу на засадах культурологічного підходу. Позитивно відзначаючи змістовну насиченість цього підрозділу, вважаємо, що в ньому слід було б більше місця відвести авторському інтерпретуванню й оцінці наведеного матеріалу.

3. У дисертаційній роботі проаналізовано цінний для українських викладачів досвід формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери. Утім цей матеріал слід було б представити в більш систематизованому вигляді, наприклад, у формі таблиць.

4. На наш погляд, дисертаційна робота набула більшої системності, якщо дисертант зробив спробу виявити особливості формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР різних провінцій КНР.

5. У тексті дисертації серед різних засобів роботи, які використовують у КНР для формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР названо китайську народну оперу. Дисертація значно виграла б, якщо в додатках авторка наведе конкретні приклади ситуаційних завдань, які пропонуються студентам під час навчання.

6. Під час висвітлення питання змісту формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери, варто було б навести більш детальний коментар щодо навчальних планів, представлених у додатку.

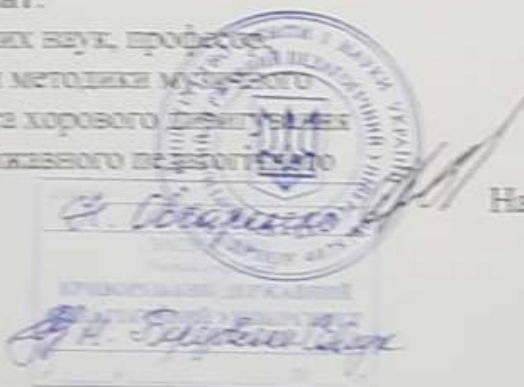
Проте, висловлені зауваження не знижують якості й практичного значення дисертації, мають здебільшого рекомендаційний характер і не впливають на загальний позитивний висновок оцінки проведеного дослідження.

Загальний висновок та оцінка дисертації.

Дисертаційна робота Тань Сю «Формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери» є завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням, що відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №167, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри методики музичного
виховання, співу та хорового виконання
Криворізького державного педагогічного
університету

Наталія ОВЧАРЕНКО